Ya?am Boyu Panik Agorafobi Spektrum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?am Boyu Panik Agorafobi Spektrum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32935

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?am Boyu Panik Agorafobi Spektrum Ölçe?i (PASÖ-YB), panik bozukluk ve agorafobi fenomenolojisinin ya?am boyu spektral özelliklerini de?erlendirmek amac?yla uyarlanm?? kapsaml? bir öz bildirim ölçe?idir. Ölçek, bu bozukluklar?n yaln?zca mevcut semptomlar?n? de?il, ayn? zamanda çocukluk döneminden itibaren ortaya ç?kan ve bozuklu?un spektrumuna dahil olan atipik veya hafif belirtileri de ölçmeyi hedefler. Türkçeye uyarlama çal??mas?, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik gösterdi?ini ortaya koymu?tur.

Ölçek, toplamda 114 maddeden olu?makta ve 8 farkl? alt boyutu kapsamaktad?r. Bu yap?s?yla, panik ve agorafobinin geni? yelpazesini bütüncül bir bak?? aç?s?yla ele alarak, tan?sal kategorilerin ötesinde, boyutlu bir de?erlendirme imkan? sunmaktad?r. PASÖ-YB, özellikle spektrum yakla??m?n?n psikopatoloji ara?t?rmalar?nda kullan?lmas? için önemli bir araçt?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?am Boyu Panik Agorafobi Spektrum Ölçe?i, PASÖ-YB, Panik Bozukluk, Agorafobi, Spektrum Yakla??m?, Öz Bildirim Ölçe?i, Güvenirlik, Geçerlik, Psikometri.

Yazarlar

Elif Tuncel

Amaç

Ya?am Boyu Panik Agorafobi Spektrum Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerdeki panik bozuklu?u ve agorafobik e?ilimleri, ya?am?n farkl? evrelerinde ortaya ç?kan, tam sendromik kriterleri kar??lamayan durumlar? da içine alacak ?ekilde, boyutlu bir spektrum yakla??m? dahilinde ölçmektir. Ölçek, bu bozukluklar?n genetik ve geli?imsel süreklili?ini ara?t?rmac?lar için eri?ilebilir k?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas?, Türkiye'deki klinik popülasyonlarda ve ara?t?rmalarda panik ve agorafobi spektrum özelliklerinin güvenilir bir ?ekilde de?erlendirilmesini sa?lamak için gerçekle?tirilmi?tir. Bu sayede, Türk kültürüne özgü dilsel ve psikometrik adaptasyonun sa?lanmas? amaçlanm??t?r.

Yap?

PASÖ-YB, Panik ve Agorafobi Spektrumunun sekiz temel alt boyutunu ölçen 114 maddeden olu?ur. Bu alt boyutlar, panik ve agorafobinin çe?itli tezahürlerini, atipik belirtilerini ve ili?kili mizaç özelliklerini kapsamaktad?r. Ölçek, tan?sal kategorilerin ötesine geçerek, semptomlar?n ?iddetini

ARABPSYCHOLOGY.COM

ve yayg?nl???n? boylamsal bir perspektifle de?erlendirir.

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, panik ve agorafobinin sadece akut nöbetler veya kaç?nma davran??lar? ile s?n?rl? kalmay?p, ayr?lma kayg?s?, stres duyarl?l???, sosyal kaç?nma ve hafif somatik semptomlar gibi erken ba?lang?çl? veya subsindromal özellikler arac?l???yla ya?am boyu kendini gösteren bir süreklilik içinde var oldu?udur. Ölçek maddeleri bu geni? yap?y? temsil edecek ?ekilde tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Ya?am Boyu Panik Agorafobi Spektrum Ölçe?i'nin geçerlik çal??mas?, ölçe?in yap?sal tutarl?l???n? ve ölçmek istedi?i yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü göstermi?tir. Yap?lan analizlerde, PASÖ-YB'nin alt alanlar?ndan elde edilen puanlar ile ölçe?in toplam puan? aras?nda oldukça iyi düzeyde korelasyon (ili?ki) saptanm??t?r.

Bu yüksek korelasyon bulgusu, alt boyutlar?n her birinin, ölçe?in ölçtü?ü genel Panik Agorafobi Spektrumu yap?s?na anlaml? katk?da bulundu?unu ve ölçe?in iç tutarl?l???n?n yüksek oldu?unu desteklemektedir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda da geçerli bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Güvenirlik

PASÖ-YB'nin güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl? ve kararl? ölçümler sa?lad???n? göstermi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirli?ini de?erlendirmek için hesaplanan Cronbach Alpha de?eri 0.82 olarak saptanm??t?r. Bu de?er, psikometrik aç?dan kabul edilebilir düzeyde yüksek bir iç tutarl?l??a i?aret eder.

Ölçe?in maddeleri aras?ndaki iç tutarl?l???n genel olarak yüksek oldu?u belirlenmi?tir; stres duyarl?l??? alt alan? hariç, herhangi bir alan?n ölçekten ç?kar?lmas?n?n genel Cronbach Alpha de?erini dü?ürdü?ü gözlemlenmi?tir. Ayr?ca, PASÖ-YB'nin test-tekrar güvenirli?i (zamana ba?l? kararl?l?k) 0.88 gibi yüksek bir korelasyon de?eri ile saptanm??t?r. Bu sonuç, öz bildirim nitelikli ve çok say?da soru içeren bir ölçek için oldukça yüksek bir kararl?l?k düzeyi oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s? olan 8 alt boyutun varl??? esas al?nm??t?r. Bu alt boyutlar, ölçe?in Panik Agorafobi Spektrumunu temsil eden temel faktörel yap?y? olu?turmaktad?r. Her bir alt boyutun, ana yap?y? destekleyecek ?ekilde toplam puanla korelasyon göstermesi, faktör yap?s?n?n geçerlili?ine dolayl? bir kan?t sunmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, 114 madde ile oldukça detayl? bir de?erlendirme sa?lad???ndan, bu maddelerin 8 faktör alt?nda gruplanmas?, spektrum yakla??m?n?n karma??k ve çok boyutlu do?as?n? yans?tmaktad?r. Faktör yap?s?n?n detayl? aç?klanmas? tez çal??mas?nda yer almaktad?r; ancak mevcut veriler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n korundu?unu göstermektedir.

Ölçme Arac?

Test Tipi: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Ki?i Kendi Cevaplar)

Dil Durumu: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik ve genel yeti?kin popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Özellikle ya?am boyu deneyimleri de?erlendirdi?i için geçmi? ya?lar? da kapsar)

Popülasyon Detaylar?: Dokuz Eylül Üniversitesi T?p Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dal? bünyesinde yürütülen uzmanl?k tezi kapsam?nda, klinik örneklem üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Evet - Hay?r Testi (?ki seçenekli yan?t format?). Maddelerin ya?am boyu deneyimleri sorgulayan nitelikte olmas? nedeniyle, yan?tlar deneyimin varl???n? veya yoklu?unu belirtir.

Anahtar Kelimeler

Panik Spektrumu, Agorafobi Spektrumu, Psikometri, ?ç Tutarl?l?k, Test-Tekrar Güvenirli?i, Cronbach Alpha, Uzmanl?k Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi T?p Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dal?, ?zmir (Tez dönemi itibar?yla)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, B. E. Tunçel taraf?ndan 2002 y?l?nda T?pta Uzmanl?k Tezi kapsam?nda Türkçeye

ARABPSYCHOLOGY.COM

uyarlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve telif haklar? ile ilgili kesin izinler için orijinal yazar ve tez dan??man?yla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im mümkündür. Orijinal PDF dosyas? ?u adresten indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: yasam-boyu-panik-agorafobi-spektrum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Tunçel, B. E. (2002). *Ya?am Boyu Panik Agorafobi Spektrum Ölçe?i geçerlik ve güvenirlik çal??mas?.* (T?pta uzmanl?k tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi T?p Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dal?, ?zmir.

Tez Ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ya?am Boyu Panik Agorafobi Spektrum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

4.Ayr?lma korkusu nedeniyle okula ya da i?e gitme korkunuz oldu mu?

6.Hiç yan?n?zda biri olmaks?z?n uyumakta ya da evden uzak bir yerde gece kalmakta zorland?n?z m??

ARABPSYCHOLOGY.COM